

Motion till riksdagen 2023/24:1881

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

En ny könstillhörighetslag, ett tredje juridiskt kön och könsmarkören X i pass

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra könstillhörighetslagen så att ändring av juridiskt kön baseras på den sökandes självidentifikation vad gäller könsidentitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa ett tredje juridiskt kön och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa könsmarkören X i pass och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under mycket lång tid har frågan om hur människors könsidentitet ska erkännas juridiskt debatterats i offentligheten. Frågan har också varit föremål för ett stort antal utredningar. Redan 2014 kom den första utredningen (*Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering* SOU 2014:91) som föreslog att den nuvarande könstillhörighetslagen (lag 1972:119 om fastställande av könstillhörighet i vissa fall) skulle delas upp i två, så att regleringen av juridiskt kön separeras från bestämmelser gällande ingrepp i könsorganen. I denna utredning föreslogs också att ändring av juridiskt kön skulle baseras på självidentifikation, det vill säga att ingen bedömning eller prövning av extern part skulle ske. Ett snarlikt förslag fanns i det utkast till lagrådsremiss (Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen, S2021/07285) som hösten 2021 lades fram av den förrförra regeringen, bestående av Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Den nuvarande regeringen har misslyckats med att ta fram en proposition gällande förändring av könstillhörighetslagen och Moderaterna och Liberalerna har därför lagt fram ett utskottsinitiativ där den gamla lagen föreslås delas upp i två, men förändringen av det juridiska könet ska fortsatt föregås av en prövning, vilken dock sägs ska vara

förenklad. Oavsett hur det går med behandlingen av utskottsinitiativet kommer alltså frågan om ändring av juridiskt kön baserat på självidentifikation kvarstå. Könstillhörighetslagen borde ändras i enlighet med förslaget i utkastet till lagrådsremiss.

Ytterligare en fråga som inte är omhändertagen är frågan om att utreda möjligheten att införa ett tredje juridiskt kön. Detta har framförts under lång tid från de berörda personerna själva, personer med icke-binär könsidentitet, och var också ett förslag som lades i den statliga utredningen *Transpersoner i Sverige* (SOU 2017:92). Frågan borde snarast utredas.

I väntan på att ett tredje juridiskt kön eventuellt kan införas, kan könsmarkören X införas i pass. Denna möjlighet finns i ett flertal stater, bland andra USA, Nederländerna, Argentina, Danmark, Nepal och Nya Zeeland. Kriterierna för vem som kan få X som könsmarkör i pass varierar mellan olika länder. Vid ett införande i Sverige är det centralt att X i pass baseras på självidentifikation och inte till exempel på att den sökande ska ha en medicinsk intersexvariation. Det behöver inte finnas någon koppling mellan den sökandes registrerade juridiska kön och könsmarkören i pass. Ändringen av könsmarkörer i pass kan därför genomföras oavsett om ett tredje juridiskt kön införs. Förslaget på att införa könsmarkören X i pass fanns också med i utredningen SOU 2017:92. Regeringen borde ge Polismyndigheten i uppdrag att utreda hur ett införande kan genomföras.

Ulrika Westerlund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jan Riise (MP)